

कृषि, उद्योग, पर्यटन र पूर्वाधार, खैरहनी नगर विकासको मुल आधार
खैरहनी नगरपालिकाको नगरसभामाको १५ औं अधिवेशनमा प्रस्तुत
आर्थिक वर्ष २०८१।८२ को वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम

खैरहनी नगरपालिकाका उप-प्रमुखज्यू,

वडा अध्यक्षज्यूहरु,

कार्यपालिका सदस्यज्यूहरु,

नगरसभा सदस्यज्यूहरु,

नगरसभाका सचिव, नगर शिक्षा अधिकारी, कर्मचारी साथीहरु,

सञ्चारकर्मी मित्रहरुलाई मेरो व्यक्तिगत तर्फबाट तथा खैरहनी नगरपालिका परिवारको तर्फबाट

हार्दिक स्वागत गर्दछु।

नेपालको सार्वभौमसत्ता, स्वाधीनता, भौगोलिक अखण्डता, राष्ट्रिय हित, स्वाभिमान, लोकतन्त्र र स्वतन्त्र जन जीविकाका लागि विभिन्न कालखण्डमा भएका आन्दोलनहरुमा आफ्नो अमूल्य जीवन उत्सर्ग गर्नुहुने सम्पूर्ण ज्ञात अज्ञात शहिदहरु प्रति भावपूर्ण श्रद्धाञ्जली अर्पण गर्दछु। त्यस्ता आन्दोलनहरुको नेतृत्व गर्नुहुने अग्रजहरुप्रति उच्च सम्मान व्यक्त गर्दछु। नेपाली समाजको रुपान्तरणमा उहाँहरुले पुर्याउनु भएको योगदानको पुनः स्मरण गर्न चाहन्छु।

नगरपालिका स्थापनाकालदेखिनै यहाँका राजनैतिक दल, समाजसेवी, पूर्व जनप्रतिनिधि तथा नगरपालिकाका वर्तमान जनप्रतिनिधिहरुले नेतृत्व गरेको विगतको अथक प्रयासबाट हासिल भएको उपलब्धिहरुको जगमा टेकेर आगामी दिनमा विगतका हाम्रा भोगाई र सिकाईका साथै विभिन्न क्षेत्रबाट प्राप्त सल्लाह सुझावहरुको आधारमा विकासको यात्रालाई तीव्रता साथ अगाडि बढाउने प्रण गर्दछु। विगत वर्षहरुमा गरिएको संस्थागत स्व:मुल्याङ्कनमा हाम्रो नगरपालिकाले देशभरमै उत्कृष्ट नतिजा हाँसिल गर्न सफल भएको छ भने वित्तीय अनुशासन तथा जोखिम मूल्याङ्कनमा देश भरमै प्रथम हुन सफल भएको छ। आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा नगरपालिकाको कार्यसम्पादनमा सुझाव, सल्लाह र सहयोग गर्नुहुने सम्पूर्ण नगरवासी, यस क्षेत्रका सङ्घीय तथा प्रदेशका माननीय सांसद, जिल्ला समन्वय समितिका प्रमुख, राजनीतिक दल, सामाजिक संघ, संस्था, उप-प्रमुख, वडा अध्यक्षहरु, कार्यपालिका सदस्यहरु, वडा सदस्यहरु, कार्यालयका सम्पूर्ण कर्मचारीहरु साथै पत्रकार मित्रहरु प्रति धन्यवाद सहित आभार प्रकट गर्दछु। साथै आगामी दिनमा समेत सल्लाह, सुझाव, सहयोग, सहकार्य र समन्वयको अपेक्षा गरेको छु।

नेपालको संविधानको मौलिक हक तथा अनुसूची ८ र ९ ले निर्दिष्ट गरेका स्थानीय तहको एकल तथा साझा अधिकारहरु, मौलिक हकहरु राज्यका निर्देशक सिद्धान्त र नीतिहरु, संङ्घीय सरकारले अंगिकार गरेको १६ औं आवधिक योजनाले निर्धारण गरेको लक्ष्य र नीतिहरु, दिगो विकासका लक्ष्यहरु, नेपाल सरकारको आर्थिक वर्ष २०८१।८२ को बजेट, नीति तथा कार्यक्रम, बागमती प्रदेश सरकारको दोस्रो आवधिक योजना तथा आर्थिक वर्ष २०८१।८२को बजेट, नीति तथा कार्यक्रम, खैरहनी नगरपालिकाको आवधिक योजना, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ का विभिन्न प्रावधानहरु, स्थानीय तहको वार्षिक योजना तथा बजेट तर्जुमा दिग्दर्शन, सङ्घीय सरकार तथा प्रदेश सरकारबाट प्राप्त मार्ग निर्देशनहरु, खैरहनी नगरपालिकाको आर्थिक सर्वेक्षण, २०८०/८१, माननीय सांसदज्यूहरु, विभिन्न राजनैतिक दल तथा सरोकारवालाहरुबाट प्राप्त राय सुझावहरु, विगत वर्षहरुमा सम्पन्न भएका नगर सभाहरुबाट पारित भएका निर्णयहरु, स्थानीय राजस्व परामर्श समिति, श्रोत अनुमान तथा बजेट सीमा निर्धारण समिति, बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा समिति तथा विषयगत समितिहरुबाट प्राप्त राय सल्लाह र सुझावहरु, लेखापरीक्षण प्रतिवेदन, लैङ्गीक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण लगायत विभिन्न प्रतिवेदनमा प्राप्त सुझावहरुको आधारमा खैरहनी नगरपालिकाले आर्थिक वर्ष २०८१।८२ मा अवलम्बन गर्ने क्षेत्रगत नीति तथा कार्यक्रमहरु तय गरिएको छ।

नगर सभाका सदस्यज्यूहरु,

अब म आर्थिक, सामाजिक र पूर्वाधार विकास, वन वातावरण, विपद व्यवस्थापन र सरसफाई, सुशासन तथा संस्थागत विकास, सामाजिक न्याय, सशक्तिकरण लगायत नगरपालिकालको सर्वाङ्गिण विकासका लागि नगरपालिकालिले आगामी आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा अबलम्बन गर्ने नीति तथा कार्यक्रमहरु प्रस्तुत गर्दछु।

१) आर्थिक विकास :

क. कृषि विकास :

- **“खेतबारीमा प्राविधिक सेवा, उत्पादनमा टेवा”** भन्ने नारा सम्बोधन गर्न कृषकको घर - दैलोमा प्राविधिक सेवा, सामाजिक सञ्जालमा प्राविधिक प्याम्प्लेट, बाली रोग र कीरासँग सम्बन्धित भिडियो सामग्री उत्पादन तथा प्रसारण गर्दै “किसान तपाईंलाई के चाहिन्छ?” कार्यक्रम लाई थप परिष्कृत र नतिजामुलक बनाईनेछ।
- **“कृषि उत्पादनको मूल आधार, सिंचाई प्रणालीमा सुधार”** भन्ने अवधारणालाई मध्यनजर गरी नगरपालिकाको शत प्रतिशत खेती योग्य भूमीमा बाह्रैमास सिंचाई सुविधा पुर्याई कृषी उपजको उत्पादन र उत्पादकत्व वृद्धिमा जोड दिईने छ।
- **“कृषि उत्पादनमा वृद्धि, खैरहनी नगरको समृद्धि”** को मुल मर्मलाई साकार पार्न कृषिको आधुनिकीकरण तथा यान्त्रीकिकरण मार्फत तरकारी, खाद्यान्न, फलफूल, च्याउ र मह जस्ता कृषि उपजको उत्पादन तथा उत्पादकत्व वृद्धि गरी कृषि उपजमा आत्मनिर्भर नगरपालिका निर्माण गरिने छ।
- कृषिमा निजी क्षेत्रको लगानी वृद्धिको उचित वातावरण सिर्जना गर्न एकीकृत कृषि उपज, माछा, मासु बजार निर्माण गरि **“बारी देखि बजारसम्म, उत्पादक देखि उपभोक्तासम्म”** अभियान सञ्चालन गरिनेछ, साथै कृषि उपज संकलन केन्द्र र कृषि बजारको निर्माण गरिनेछ।
- कृषि क्षेत्रमा युवाहरूलाई आकर्षित गरि कृषि कर्मलाई प्रतिस्पर्धी तथा व्यवसायिक बनाउन कृषक, कृषक समूह, समिति र सहकारीको सहकार्यमा **मेयरसँग कृषि कार्यक्रम** सञ्चालन गरिनेछ।
- **“उत्पादन साथमा, अनुदान हातमा”** भन्ने नारालाई चरितार्थ गर्न तुलनात्मक लाभ र उच्च मूल्य प्राप्त हुने, विदेशबाट बढी आयात हुने बाली तथा वस्तुको उत्पादन वृद्धि गर्नका लागि प्याज र अन्य मसला बालीमा उत्पादनको आधारमा अनुदान दिने कार्यक्रमलाई थप विस्तार गरिनेछ।
- विपन्न कृषक परिवारलाई करेसाबारी खेतीमा प्रोत्साहन कार्यक्रमको निरन्तरता मार्फत स्वच्छ र पोषणयुक्त खाद्यान्नमा पहुँच विस्तार गरी खाद्य सुरक्षाको सुनिश्चिता गरिने छ।
- कृषि आधुनिकीकरणका लागि श्रोत केन्द्रका रुपमा खुल्ला सदस्यता अवलम्बन गरेका कृषि सहकारीसँग सहकार्य गर्ने गरी **“एक वडा एक कृषि सहकारी”** कार्यक्रम मार्फत कृषि यान्त्रीकिकरण अन्तर्गत कृषि प्रयोजनका लागि ट्र्याक्टर वितरणका साथै कृषि बजार, भूमि बैंकको विस्तार गरिने छ।
- खेतियोग्य जग्गा नहुने विपन्न तथा गरिब किसानलाई व्यवसायिक खेतीमा आकर्षित गरि कृषिमा दिगोपन ल्याउन जग्गा भाडामा अनुदान दिने कार्यक्रम थप विस्तार गरिने छ।
- **स्वस्थ उत्पादन, रसायन प्रतिस्थापनको लक्ष्य, आई.पि.एम. पद्धतिद्वारा कृषक स्वयं दक्ष** भन्ने नारा अघि बढाउँदै वातावरण, मानव स्वास्थ्यलाई कुनै हानी नोक्सानी नपुऱ्याउने खालका विभिन्न प्रविधिहरूलाई प्रयोग गरि बाली बिरूवालाई रोग कीराबाट बचाउने र विषादी, मलको समुचित प्रयोग गरि उत्पादन र उत्पादकत्व वृद्धि गर्ने शिक्षा प्रदान गर्ने आई.पि.एम. कृषक पाठशाला कार्यक्रमलाई किसान मैत्री बनाउँदै अगाडि बढाइने छ। विषादीको न्यून र समुचित प्रयोग गरि उत्पादन गरिएको कृषि उपजको प्रवर्द्धन गर्न आई.पी.एम. पसल कार्यक्रम शुरु गरिनेछ।

- **“विदेशमा सिकेको सीप र ज्ञान, स्वदेशी भूमिमा योगदान”** भन्ने मन्त्रलाई आत्मसाथ गर्दै वैदेशिक रोजगारबाट फर्केका युवाहरूलाई कृषि प्राविधिक क्षमता अभिवृद्धि गरी एक व्यवसायिक कृषकको रूपमा विकास गर्न सहयोग तथा सहजीकरण गर्ने कार्यक्रम अगाडि बढाइने छ ।
- अनुदानको रासायनिक मल, विषादी र बीउ बिक्रेताहरूलाई नियम र कानूनको परिधि भित्र मात्र कारोबार गर्न गराउन पाउने गरी व्यवस्थित गरिने छ ।
- **“स्वस्थ माटोको साथ, उत्पादन वृद्धिको सुरुवात”** भन्ने नाराका साथ माटो परीक्षण, माटोको अम्लीय र क्षारियपनलाई निर्मूल पार्न कृषि चुन वितरण, वर्ष भरि बाली अनुगमनलाई थप वस्तुनिष्ठ बनाइने छ ।
- **“जोखिमको छैन कुनै सिमा, कृषकको सुख दुखको साथी बाली बिमा”** कृषि क्षेत्रमा हुने जोखिमलाई बीमाको माध्यमबाट न्यूनीकरण गरी बिमा प्रवर्द्धन कार्यक्रमको थप प्रवर्द्धन गरिने छ ।
- **“मौरीपालन व्यवसायमा लगानी, स्थानीय महबाट मनग्य आम्दानी”** लाई आत्मसाथ गर्दै किसानद्वारा उत्पादित महको गुणस्तरको सुनिश्चितता सँग सँगै महको उचित मूल्यमा बिक्री वितरण गर्ने वातावरण सिर्जना गरिनेछ । साथै, मौरीपालन कृषकलाई लक्षित गरि मह प्रवर्द्धन एवं मेसिनरी सहयोग कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- किसानद्वारा उत्पादित उपजको भण्डारण र बजारमा उच्च मूल्य पाउने गरी बिक्री गर्न शीत भण्डार सञ्चालनमा ल्याइनेछ र किसानलाई त्यसतर्फ आकर्षित गरिनेछ ।
- **“प्राङ्गारिक मलको प्रयोग, स्थानीय श्रोत - साधनको सदुपयोग”** भन्ने मान्यताका साथ स्थानीय श्रोत साधन प्रयोग गरि प्राङ्गारिक मल र गड्यौले मल उत्पादन र प्रयोग गर्न प्रवर्द्धनात्मक कार्यक्रमको सुरुवात गरिनेछ । साथै, प्राङ्गारिक मल श्रोत केन्द्र स्थापना गरिनेछ ।
- बजार मागको आधारमा कृषि व्यवसाय प्रवर्द्धन गर्न, जनशक्ति विकासमा जोड दिनुका साथै कृषि उपज स्तरीय तालिम दिइनेछ ।
- हानिकारक रासायनिक विषादीको अत्याधिक प्रयोगले मानव स्वास्थ्यमा पारेको प्रभावलाई मूल्यांकन गर्दै रासायनिक विषादीको विकल्प जैविक विषादी र जैविक सामाग्रीको बारेमा किसानहरूमा सचेतना जगाउदै कृषकहरूलाई सहुलियत दरमा जैविक सामग्री र विषादी वितरण गर्ने कार्यक्रमको सुरुवात गरिनेछ ।
- नगरभित्रको कृषिको वस्तुगत स्थिति र अवस्थाको तथ्यांक प्राप्त गर्न किसान सूचीकरण कार्यक्रम बाँकी सबै वडामा सञ्चालन गरिनेछ ।
- नयाँ तथा उन्नत जातका बीउ बिजनको प्रयोगलाई बढावा दिने र बजारमा बीउ बिजनको मूल्यमा एकरूपता ल्याउन खाद्यान्न बालीको उन्नत बीउ उपभोगमा अनुदान कार्यक्रम थप व्यवस्थित गरी लागु गरिने छ ।
- खैरहनी नगरपालिकाको प्रमुख खाद्यान्न बाली धानको उत्पादकत्व वृद्धि गर्न धानबाली प्रवर्द्धन कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ । खैरहनी नगरपालिकामा च्याउखेती प्रवर्द्धन कार्यक्रम र कृषि प्रवर्द्धन कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।

ख. उद्योग तथा बाणिज्य :

- उद्योगी व्यवसायीहरूको अवस्था, समस्या र सोको समाधानका लागि नगरमा उद्योग व्यवसाय क्षेत्रमा क्रियाशिल संघ संस्थाहरूसँग सहकार्य गरिनेछ ।
- ठेला गाडा व्यवस्थापन र तरकारी बजारको लागि व्यवस्थित र एकिकृत बजार सञ्चालन गर्ने नीति अबलम्बन गरिनेछ ।
- उद्योग कलकारखाना तथा व्यवसायको अवस्थालाई समेत आधार बनाइ उद्योग व्यवसायको करलाइ आवश्यकता र औचित्यता समेतका आधारमा कर छुट गर्ने व्यवस्था तथा दर्ता प्रक्रियामा नआएका व्यवसायीहरूलाई प्रक्रियामा ल्याउन निश्चित समयवाधी भित्र दर्ता गर्ने व्यवसायीहरूलाई एकपटक निश्चित छुटको अवसर दिई व्यवसायलाई नगरपालिकामा दर्ता गर्न अभिप्रेरित गरिनेछ भने दर्ता नगर्नेहरूलाई नियमानुसार कारवाही समेत गरिनेछ ।
- उद्योग बाणिज्य क्षेत्रको प्रवर्द्धन र विकासका लागि उद्योग बाणिज्य संघ खैरहनी, चितवन उद्योग संघ इकाई खैरहनी र नेपाल चेम्बर अफ कमर्स खैरहनी संगको सहकार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- बजार अनुगमन, गुणस्तरीयता परीक्षणको कार्यलाई सरोकारवालाहरु सबैको सहभागितामा प्रभावकारी तथा नियमित रुपले अगाडी बढाइनेछ ।
- नगरपालिकामा दर्ता भएका उद्योग व्यवसायहरूको अभिलेख व्यवस्थित गर्न प्रयोगमा ल्याईएको व्यवसाय दर्ता व्यवस्थापन प्रणालीमा सुधार गरी थप व्यवस्थित बनाईनेछ । साथै व्यवसाय दर्ताको अभिलेख व्यवस्थापन वडा कार्यालयमा पनि व्यवस्थित गर्दै लगिनेछ ।
- मध्यवर्ति क्षेत्र र राष्ट्रिय निकुञ्ज आसपासका क्षेत्रमा सञ्चालन हुने उद्योग तथा व्यवसायको सहजरुपमा दर्ताका लागि चितवन राष्ट्रिय निकुञ्जसँग समन्वय गरी सहजीकरण गरिनेछ ।
- उद्योग तथा कल कारखानामा काम गर्ने मजदुर तथा रोजगारदाता बीचको द्वन्द व्यवस्थापन तथा रोजगारदाताहरूको हकहित संरक्षणको पक्षमा उद्योगी व्यवसायीहरूसँग आवश्यक समन्वय तथा सहजीकरण गरिनेछ ।
- व्यवसायको तथ्यांक संकलन तथा दर्ता र नविकरण कार्यका लागि व्यवसाय घुम्ती शिविर सञ्चालन गरिनेछ साथै अनुगमन कार्यलाई तिव्रता दिइनेछ ।

ग. पर्यटन प्रवर्द्धन तथा संस्कृति विकास:

- खैरहनी नगरपालिकाको दक्षिणी क्षेत्रलाई सौराहाको पर्यटन व्यवसायसँग आवद्ध गरिनेछ ।
- नगरक्षेत्रभित्र रहेका पर्यटकीय क्षेत्रहरूको विकासका लागि मागका आधारमा थप योजना सहित पर्यटन प्रवर्द्धनात्मक कार्यक्रमहरू अगाडि बढाइनेछ ।
- थारु, दराइ, मगर तथा अन्य जातजातिको संग्रालयको थप व्यवस्थापन गरी पर्यटकहरूलाई आकर्षित गरिनेछ ।
- साँस्कृतिक सम्पदाको अध्ययन तथा तथ्याङ्क संकलन गरी आर्थिक विकासमा टेवा पुर्याउन सक्ने सम्पूर्ण सम्पदा तथा साँस्कृति झल्काउने स्थान र समुदायको संरक्षण र स्थापनामा जोड दिइनेछ ।
- ऐतिहासिक धार्मिक तथा पुरातात्विक मठ, मन्दिर, गुम्बा, मस्जिदको संरक्षण तथा उपयोगमा विशेष जोड दिइनेछ ।
- होमस्टे (घरबास) को विकास मार्फत ग्रामीण पर्यटनलाई प्रवर्द्धन गरिनेछ । होमस्टे सञ्चालकलाई स्थानीय कला, संस्कृति, भेषभूषा, मौलिकता, परम्परागत पेशा, अर्गानिक तथा घरेलु उत्पादनसँग आवद्ध गरी पर्यटन प्रवर्द्धन गर्ने नीति लिइनेछ ।

- असल पर्यटन अभ्यास (Good Tourism Practice) को मापदण्ड निर्धारण र कार्यान्वयन गर्न क्षमता विकासको लागि उपयुक्त कार्य गरिनेछ ।
- नगरपालिकाभित्र बसोबास गर्ने विभिन्न जातजातिको मौलिकता, कला संस्कृति, पहिचान झल्कने श्रोत सामग्रीको प्रदर्शनी (Exhibition) गर्नुका साथै स्थापना भएका सङ्ग्रालयहरूको स्तरोन्नति गरिनेछ ।
- नगरक्षेत्रभित्रका पर्यटकीय सम्भावना बोकेका स्थलहरूको सूचना र जानकारी सार्वजनिकीकरण गर्न पालिकाको Web site, Mobile App. र Social Site मार्फत सचित्र प्रचारप्रसार गर्ने कार्यको शुभारम्भ गरिनेछ ।
- पर्यटन प्रवर्द्धन कार्यक्रम अन्तर्गत पर्यटन विकासको साथै पर्यटन व्यवसायीहरूलाई सहयोग पुग्ने कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ ।
- वातावरण सरक्षण तथा तटवन्धन जस्ता कार्यहरू गर्दा पर्यटन विकासको सम्भावनालाई समेत मध्यनजर गरिनेछ जसअनुसार खैरहनी नगरपालिका वडा नं. ६ र ८ मा रहेको डिज्नी पार्क नजिक ब्यारेज राखी पर्यटन प्रवर्द्धनका लागि मोटरबोट सञ्चालन गरिनेछ ।
- कुमरोज सामुदायिक वन, अजिङरे सामुदायिक वन, चिसापानी सामुदायिक वन तथा खै.न.पा १० स्थित चन्द्रमा पार्क र देवीस्थान मन्दिरलाई पर्यटकीय क्षेत्रको रूपमा प्रवर्द्धन गरिनेछ ।
- कंकालि कोट साथै कंकाली सामुदायिक वनमा पर्यटकलाई आकर्षित गर्ने योजनाहरू सञ्चालन गरिनेछ ।
- नगरभित्रका कृषि पर्यटनको सम्भावना रहेको क्षेत्रहरूमा कृषि पर्यटन प्रवर्द्धन कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- पर्यटन शाखालाई थप व्यवस्थित बनाई पर्यटन विकास समिति गठन गरि सोको व्यवस्थापन गरिनेछ ।

घ. सहकारी विकास :

- सहकारी संस्थाहरूको अभिलेख व्यवस्थापनलाई प्रभावकारी बनाइ सहकारी क्षेत्रको समुचित व्यवस्थापनका लागि नियमन, प्रवर्द्धन र प्रशिक्षणका कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्दै सुशासन र वित्तीय व्यवस्थापनलाई सुदृढ गर्न नियमित अनुगमनको व्यवस्थालाई निरन्तरता दिईनेछ ।
- सहकारी संस्थाले दिगो आर्थिक विकासमा पुर्याएको योगदानको मुल्याङ्कन गरी सहकारीलाई उत्पादनशील क्षेत्रमा लगानी गर्न प्रेरित गर्दै रोजगारीको अवसर सृजना गराउन जोड दिईनेछ ।
- उत्पादन र रोजगारीलाई सहकारीसंग आवद्ध गराई बढी रोजगारी सृजना गर्ने सहकारीलाई प्रोत्साहन गरि सम्मान गरिनेछ ।
- सहकारी संस्थाहरूको प्रवर्द्धन र नियमनलाई थप प्रभावकारी बनाउन संघ र प्रदेश सरकारसँग समन्वय गरिनेछ । एकीकृत व्यवस्थापन सूचना प्रणाली (COPOMIS) मा सबै सहकारी संस्थाहरूलाई आवद्ध गर्न विशेष कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- सहकारीहरू प्रति आम जनताको विश्वास बढाउन क्षमता विकास सम्बन्धी कार्यहरू गरिनेछ भने प्रचलित सहकारी सम्बन्धी कानूनहरूको पालना नगर्ने तथा नियमानुसारको प्रगति प्रतिवेदनहरू नियामक निकायमा पेश नगर्ने सहकारीहरूलाई कानून अनुसार कारवाहीको दायरामा ल्याईनेछ ।

ड. जलश्रोत, खानेपानी तथा सिंचाई :

- नगरभित्रका सबै घरधुरीमा स्वच्छ खानेपानीको पहुँच र प्रयोग हुनेगरि खानेपानी आयोजनाहरू सञ्चालनमा आवश्यक सहयोग गरिनेछ ।

- जलपर्यटनको सम्भाव्यता रहेका क्षेत्रमा जलस्रोतको उचित व्यवस्थापन हुनेगरी आवश्यक योजनाहरूलाई प्राथमिकता दिइनेछ ।
- सिंचाइमा देखिएका समस्याहरूलाई समाधानका लागि सिंचाइका सबै किसिमका प्रविधिहरूमा योजनाहरू सञ्चालनमा ल्याइनेछ जसले गर्दा उत्पादन र उत्पादकत्वमा वृद्धि हुने विश्वास लिइएको छ ।
- विश्वव्यापी जलचक्र तथा जलवायु परिवर्तन अनुकूलन कार्यसमेतलाई ध्यान दिइ सतही सिंचाइको सम्भावना भएका क्षेत्रहरूमा भूमिगत सिंचाइलाई निरुत्साहित गर्दै सतह सिंचाइका योजनाहरूलाई प्राथमिकताका साथ सञ्चालनमा ल्याइनेछ ।

च. पशुपछी विकास :

- व्यवसायिक रूपमा गाई भैसी पालनलाई विस्तार गर्न गाई भैसीको पकेट प्याकेज कार्यक्रम संचालन गर्ने र छिटो नतिजा निकल्ने तथा सहज हुने बाख्रा पालनलाई व्यवसायिक ढंगले विस्तार गर्न समूह बनाई बाख्रा पैँचो कार्यक्रम तथा बंगुर पालन व्यवसायलाई विस्तार गरिनेछ ।
- उत्पादन लागत कम गर्न घाँसमा आधारित पशुपालनलाई प्रोत्साहन गर्न पशु आहारमा आत्मनिर्भर गर्न उन्नत घाँसको बीउ बेर्ना बितरण गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ भने पशु आहार र स्वास्थ्यमा सुधार गर्न युरिया मोलासेस मिन्टरल ब्लक बनाई वितरण गरिनेछ ।
- पशुपंक्षी तथा मस्य ब्यवसायलाई आधुनिक र व्यावसायीकरण गर्न र लागत मूल्य कम गर्न मागको आधारमा कृषि यान्त्रिककरण कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइने छ ।
- पशुको उत्पादन र उत्पादकत्व बृद्धि गर्न साथै पशु स्वास्थ्य सम्बन्धी चेतना फैलाउन दिर्घरोगी पशुहरूको उपचार प्राविधिक सेवा एकैस्थानबाट दिन पशु स्वास्थ्य शिविर र पशु प्रजनन बिकृति उपचार बाँझोपन निवारण गर्न हेल्थ मनिटरिङ कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- माछा पोखरी बिस्तार गर्न साना माछापालक कृषकलाई ५ कड्डा भन्दा कम क्षेत्रफल भएको कृषकलाई पोखरी निर्माण गर्न दिइने अनुदानलाई निरन्तरता साथै उत्पादन बृद्धि गर्नका लागि माछाको भुरा र चुना अनुदानमा दिइने छ ।
- **"निरन्तर बन्ध्याकरण तथा खोप तालिका रेबिज मुक्त खैरहनी नगरपालिका"** भन्ने नाराका साथ सामुदायिक कुकुरको निशुल्क बन्ध्याकरण र रेबिज खोप लगाउने तथा आकस्मिक महामारी रोग खोरेत, पिपिआर,स्वाइन फिभर र लम्पी स्किन रोगको खोप कृषकको घर दैलोमा लगाई रोगको रोकथाम गर्ने ब्यवस्था मिलाइने छ ।
- पशुमा हुने रक्तअल्पता सम्बन्धी रोगहरू र पोषक तत्वको कमीले हुने विभिन्न अवस्थाको पहिचान तथा निदानको लागि पशुको रगत परिक्षणको लागी मेसिन खरिद गरि परिक्षण कार्य अगाडी बढाईने छ ।
- कृत्रिम गर्भाधान मार्फत दुधको उत्पादन र उत्पादकत्व बढाउन उत्पादनशील बाछी र पाडा-पाडी उत्पादन गर्न गोठ गोठमा पुगि कृत्रिम गर्भाधान कार्यलाई प्रभावकारी रूपले संचालन गरिनेछ ।
- पशुपंक्षीको गुणस्तरीय स्वास्थ्य उपचारको लागि प्रयोगशाला सेवालाई ब्यवस्थित गर्न र गोबर,दुध र रगत र माछा पोखरीको पानीको गुणस्तर परिक्षण सेवा र कार्यालयमानै ल्याईएको पशुपक्षीलाई निशुल्क उपचार र औषधी बितरण गर्ने ब्यवस्था मिलाइने छ ।
- ब्यवसायिक पशुपालन कार्यलाई बढावा दिन र उत्पादन बढाउने कार्यमा जोडिन सिप तथा सचेतनामुलक तालिम वडा वडामा संचालन गरिनेछ ।

- दुग्ध उत्पादक सहकारी संस्थाहरूको क्षमता बृद्धि गर्न कृषकको दैनिक दुधको FAT/ SNF परिक्षण गराउने उदेश्यले मिल्क एनालाईजर मेसिन अनुदानमा उपलब्ध गराईनेछ ।
- नगर भित्रको माछा मासु पसललाई ब्यवस्थित गर्न मासु तथा माछा पसल सुधार साथै पशु बधगर्ने बधशाला छुट्टै स्थानमा निर्माण गर्न प्रोत्साहन गरिनेछ ।
- एकल महिला परिवारको छोरीलाई छोरी पशुधन कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ ।

छ. राजस्व सम्बन्धी नीति :

- महिलाका नाममा दर्ता हुने उद्योग तथा व्यवसायीक फर्मलाई दर्ता शुल्कमा ५० प्रतिशत छुट दिने व्यवस्थालाई निरन्तरता दिईनेछ भने पुरानो व्यवसायहरूको दर्ता र नविकरणमा राजस्व परामर्श समितिको सिफारीस अनुसार आवश्यक छुटको व्यवस्था गरिनेछ ।
- खैरहनी नगरपालिकाको राजस्व सुधार कार्ययोजना तर्जुमा गरी सकीएकोछ । नगरपालिकाको आन्तरिक आय परिचालनमा सुधार ल्याउन र राजस्व प्रक्षेपणलाई यथार्थपरक र वैज्ञानिक बनाई, बजेट तर्जुमा प्रकृत्यालाई थप व्यवस्थित गर्न उक्त कार्ययोजना बमोजिमका सुधारका कार्यहरू अगाडी बढाइनेछ ।
- नगरबासीलाई आफ्नो करप्रतिको जिम्मेवारी र कर्तव्य बोध गराउन करदाता शिक्षा र सचेतनामूलक कार्यक्रम सञ्चालन गरीनेछ । यस्ता किसिमका कार्यक्रममा उद्योग बाणिज्य संघ खैरहनी चितवन, उद्योग संघ खैरहनी ईकाइ र नेपाल चेम्बर अफ कमर्स खैरहनीसंग सहकार्य गरिनेछ ।
- सबै सामुदायिक वनलाई करको दायरामा ल्याईनेछ ।
- नागरिकले आफूले तिर्नुपर्ने करको बारेमा पूर्व जानकारी पाउने प्रणालीको विकास गरी राजस्व संकलन कार्यलाई पूर्वानुमानयोग्य बनाउन शुल्कको बारेमा अग्रिम जानकारी उपलब्ध गराउने व्यवस्था मिलाइनेछ । साथै सेवाग्राहीको सहजताका लागि कर तिर्न विद्युतीय भुक्तानी (E-Payment) सेवाको विस्तार गरिनेछ ।
- यस अघि दिइदै आएको राजस्वमा छुट र सहूलियतको व्यवस्थालाई यथावत राखिनेछ ।
- नगरपालिकाले प्रदान गर्ने सेवा, सुविधा, सहायता, अनुदान रकम भुक्तानीलाई क्रमशः राजस्व असुलीसँग अन्तरसम्बन्धित बनाई कडाइका साथ लागु गरिनेछ ।
- नगरपालिकाका विभिन्न विधामा कर तिर्ने ठुला करदाताहरूलाई सम्मान गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- कानूनत नगरपालिकालाई राजस्व तिर्नु बुझाउनु पर्ने दायित्व भएका व्यक्ति संघ सस्थाको राजस्व वक्यौता रहेको वा राजस्वको दायरामा नआएकालाई नगरपालिकाको तर्फबाट कुनै किसिमका सेवा, कार्यक्रम वा योजना उपलब्ध गराइने छैन ।
- वडा कार्यालयहरूबाट नै एकीकृत सम्पत्ति कर तथा अन्य राजस्व संकलन गर्ने कार्यलाई निरन्तरता प्रदान गरी राजस्व सेवालालाई सहज बनाउन आवश्यक सेवा विस्तार गरिनेछ ।

ज. रोजगारी सृजना, स्वरोजगार कार्यक्रम तथा उद्यम विकास :

- स्थानीय स्तरमा रोजगारीको प्रवर्द्धनका लागि सार्वजनिक निर्माण कार्यहरूमा सम्भव भए सम्म श्रममुलक प्रविधिको प्रयोग गरी रोजगारी सिर्जनामा जोड दिइनेछ । बेरोजगार व्यक्तिहरूको तथ्यांक संकलन तथा विश्लेषण गरी रोजगार सूचना व्यवस्थापन प्रणालीमा बेरोजगारको सूची अद्यावधिक र व्यवस्थित गरिनेछ । पालिकाभित्र उपलब्ध

- रोजगारीका अवसरहरूको पहिचान गरी सोको सूचना प्रवाह गरिनेछ । प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रमलाई प्रभावकारी रूपमा अगाडी बढाउन सामुदायिक आयोजनामा लागत साझेदारी कायम गरिनेछ ।
- वैदेशिक रोजगारीमा जाने व्यक्तिहरूको लागि श्रम स्वीकृत र पुनः श्रम स्वीकृति सहजिकरण गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिईनेछ ।
 - आन्तरिक रोजगारी सिर्जना गर्न सरोकारवाला निकाय र निजि क्षेत्रसँग सहकार्य र समन्वयमा जोड दिईनेछ । युवा तथा शैक्षिक बेरोजगारलाई प्राथमिकतामा राखी स्वरोजगारमूलक कार्यमा संलग्न स्थानीय युवा उद्यमीहरूलाई प्रोत्साहित गरिनेछ । नगरमा उद्यम गर्ने उद्यमिहरूलाई आफ्नो व्यापार तथा व्यवसायको प्रवर्द्धन तथा प्रचारप्रसार गर्न प्रवर्द्धनात्मक कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
 - पालिका स्तरीय योजना तथा कार्यक्रमहरूमा रोजगार सेवा केन्द्रमा सूचीकृत बेरोजगारहरूलाई प्राथमिकतामा राखिने छ ।
 - श्रम संस्कृतीको विकास गर्न “श्रमको सम्मान, राष्ट्रको अभियान” कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
 - रोजगारीको हकको प्रभावकारी कार्यान्वयन गर्न स्थानीय तहमा उपलब्ध हुने रोजगारीको अवसरको पहिचान, समस्याको निदान तथा रोजगारीको क्षेत्रमा नविनतम उपाय र विधिको पहिचान गर्न रोजगार संवाद मञ्च कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ । स्थानीय तहको रोजगार रणनीति तर्जुमाको कार्य गरिनेछ ।
 - बैदेशिक रोजगारीमा जाने, बैदेशिक रोजगारीमा रहेका र बैदेशिक रोजगारीबाट फर्किएका व्यक्तिहरूलाई लक्षित गरि सुरक्षित आप्रवासन कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
 - आवश्यकताको आधारमा कार्यस्थलमा आधारित सीप/क्षमता तथा जीवन उपयोगी सीप तालिम संचालन गरिनेछ साथै फरक क्षमता भएका महिलाहरूको लागि बीउ पूँजी सहितको क्षमता विकास कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
 - रोजगारदाता तथा रोजगारीको अवसरको खोजीमा रहेका व्यक्तिहरूलाई लक्षित गरेर रोजगार मेला कार्यक्रमको आयोजना गरिनेछ ।
 - मौलिक कला र सीप भएका नगरवासीको लगत राखी उत्पादन गर्ने र भएका उत्पादनलाई बजारसँग जोड्न डिजिटल माध्यमको प्रयोग गरिनेछ ।
 - न्यूनतम रोजगारीमा संलग्न हुने व्यक्तिहरूलाई बजार सौन्दर्यकरण (विभिन्न पर्खाल, विद्यालय, बगैचामा रंगरोगन) तथा बोटानिकल गार्डेन बनाउने कार्यमा समेत संलग्न गराईनेछ ।
 - **“सशक्त र उद्यमी महिला: सम्बृद्ध र समुन्नत पालिका”** अभियान संचालन गरिनेछ ।
 - आवश्यकता र औचित्यको आधारमा विपन्न नागरिकलाई सीप बिकास तथा उद्यमशिलता तालिमलाई निरन्तरता दिईनेछ ।
 - उद्यमीहरूले उत्पादन/निर्माण गरेका वस्तु तथा सेवाहरूको बजारिकरणमा सहजिकरण गरिनेछ ।
 - तालिम प्राप्त व्यक्तिहरूलाई विउ पूँजी प्रदान गरी उद्यमी बन्न प्रोत्साहन गरिनेछ ।

२) सामाजिक विकास

क. शिक्षा, युवा तथा खेलकूद:

- विद्यालय जाने उमेरका पूर्व प्राथमिक तहका बालबालिकाहरूका लागि प्रारम्भिक बालविकास केन्द्रमा पहुँच सुनिश्चित गरिनेछ । प्राथमिक तह उमेरका बालबालिकालाई आधारभूत तहको शिक्षा पुरा गराउन अनिवार्य तथा निःशुल्क शिक्षा कार्यक्रमलाई थप प्रभावकारी बनाईने छ ।

- कक्षामा बालबालिकाको टिकाउदरमा वृद्धि गर्दै गुणस्तर सुधारको कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ । बाल विकास केन्द्रलाई शैक्षिक र खेल सामाग्रीको व्यवस्थापन गरी सञ्चालित कक्षालाई बालमैत्री कक्षाको रूपमा स्थापित गर्दै नमूना बालविकास केन्द्रको रूपमा विकास गर्दै लगिनेछ ।
- फरक क्षमता भएका बालबालिकालाई विद्यालय शिक्षामा भर्ना गराई नियमित गराउने गरी फरक क्षमता भएका बालबालिकाको क्षेत्रमा काम गर्ने संघ संस्थासंगको साझेदारीमा कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- विद्यालय जाने उमेरका बालबालिकाहरूमा उमेर अनुसारको कक्षा व्यवस्थापन मिलाउन नसक्ने बालबालिकाको पहिचान गरी त्यस्ता बालबालिकालाई विद्यालय बाहिर छुट्टै कक्षा व्यवस्थापन गरी निश्चित समयावधि भित्र आधारभूत तह कक्षा (१-३) को सिकाई प्राप्त हुने गरी बाल शिक्षा कक्षा सञ्चालन गरी विद्यालय शिक्षामा समाहित गरिनेछ ।
- विद्यालयमा विद्यार्थीको नियमितता वृद्धि गर्न, छात्राको उपस्थिति वृद्धि गर्न तथा कक्षा छाडने र दोहर्याउने दरमा कमी ल्याउन संघीय सरकारबाट प्राप्त हुन आएको दिवाखाजाको कार्यक्रम, निःशुल्क पठ्यपुस्तक वितरण, छात्रवृत्ति वितरणको कार्यक्रम तथा सेनेटरीप्याड वितरणको कार्यक्रम कार्यान्वयनलाई थप परिस्कृत गरि लागु गरिनेछ ।
- नगरपालिका भित्रको सामुदायिक कलेजमा स्नातक तहमा अध्ययनरत थारु, दलित, अपाङ्ग, अल्पसंख्यक तथा अति विपन्न परिवार भित्रका आर्थिक अवस्था कमजोर भएका छात्राहरु तथा दलित छात्रहरुलाई स्नातक तहसम्मको अध्ययन पुरा गर्न उच्च शिक्षा छात्रवृत्ति वितरणको कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- संस्थागत विद्यालयमा अध्ययनरत विद्यार्थीहरुलाई विद्यालयबाट उपलब्ध गराउने न्यूनतम १० प्रतिशत छात्रवृत्ति सुनिश्चित गरिनेछ । कक्षा ११ मा भर्ना हुने विद्यार्थीका लागि नगरपालिका र विद्यालयबाट छनौट गरी पाँच पाँच प्रतिशत छात्रवृत्ति उपलब्ध गराउने कार्यक्रमलाई थप प्रभावकारी गराई लागु गरिने छ ।
- शिक्षकहरुलाई नविनतम प्रविधिसंग सम्बन्धित तालिम, स्थानीय पाठ्यक्रम कार्यान्वयन सम्बन्धि तालिम तथा प्रश्नपत्र निर्माण र ग्रिड प्रयोगका सम्बन्धमा क्षमता विकास तालिमहरु सञ्चालन गरी तालिमको सिकाईलाई उपलब्धी पूर्ण हुने गरी सञ्चालन गरिने छ।
- शैक्षिक उपलब्धीमा आधारित शिक्षक प्रोत्साहन (10 to 4 Incentive) कार्यक्रम अन्तर्गत आफुले अध्यापन गर्ने विषयमा विद्यार्थीले प्राप्त गरेको समग्र विषयगत नतिजामा उच्चतम GPA कायम गराउन सफल शिक्षकलाई कार्यविधिको आधारमा "क" र "ख" वर्गमा विभाजन गरी IEMIS सफ्टवेयर मार्फत प्राप्त नतिजाको विश्लेषण गरेर पुरस्कृत गर्ने कार्यलाई थप बस्तुनिष्ठ बनाई लागु गरिनेछ ।
- सामुदायिक विद्यालयको पूर्व प्राथमिक तहमा विद्यार्थी संख्याको आधारमा र आधारभूत तथा माध्यमिक तहमा विद्यार्थी संख्या तथा विषयगत आधारमा शिक्षक नपुग हुने देखिएमा र लामो अवधिको विदा लिएका शिक्षकको सट्टामा युवा स्वयंसेवक शिक्षक व्यवस्थापन गरी विद्यालयको पठन पाठनलाई नियमित गरिने कार्यक्रमलाई थप विस्तार गरिने छ ।
- Six To Six कार्यक्रम अन्तर्गत शैक्षिक उपलब्धि कम भएका विषयको पहिचान गरी कक्षा ८ र १० मा अध्ययनरत सामुदायिक विद्यालयका विद्यार्थीहरुकालागि सञ्चालनमा रहेको अतिरिक्त कक्षा सञ्चालको कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- गृहकार्य कक्षा सञ्चालनको कार्यक्रम अन्तर्गत आधारभूत तह १-५ मा अध्ययनरत दलित, लक्षित वर्ग, सिमान्तकृत समूह तथा अति विपन्न परिवारका विद्यार्थीहरुको अध्ययन वातावरण तयार गर्न, र सिकाई उपलब्धि अभिवृद्धि गर्न विद्यालय समयको अतिरिक्त समयमा कक्षा सञ्चालन हुने गरी वडा कार्यालय र टोल सुधार समिति मार्फत गरिदै

आएको कक्षा सञ्चालनका कार्यक्रमलाई सम्बन्धित वडा, विभिन्न संघ संस्था संगको सहयोग, समन्वय, सहकार्य र साझेदारीमा कार्यक्रम सञ्चालन हुने गरी कार्यसञ्चालन प्रक्रिया अगाडी बढाइनेछ ।

- SEE उत्तीर्ण गरेका तर कमजोर आर्थिक अवस्थाका कारण विज्ञान विषय पढन रुचि भए पनि पढन नसक्ने विद्यार्थीहरूका लागि नगरपालिकाको अनुदानमा खैरहनी माध्यमिक विद्यालयमा कक्षा ११ मा विज्ञान विषय अध्यापन गराउदै आएको कार्यक्रमलाई कक्षा १२ मा समेत नियमित गराइनेछ ।
- भौतिक अवस्था कमजोर भएका विद्यालयका भवन र कक्षाकोठा निर्माण एवम मर्मत, खानेपानी, शौचालय, कम्पाउण्डवाल र फर्निचर नपुग भएका विद्यालय, ICT को कार्यक्रम, विज्ञान प्रयोगशाला र पुस्तकालयको कार्यक्रम आवश्यक परेका विद्यालयहरूमा संघीय सरकार र प्रदेश सरकारको कार्यक्रमसंग संयोजन गरी विद्यालय भौतिक पूर्वाधार विकासको कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- प्रदेश सरकारको कार्यक्रम मार्फत एक विद्यालय एक नर्स कार्यक्रम लागू भएको सामुदायिक विद्यालयमा विद्यालय नर्सलाई र अन्य विद्यालयमा एक जना शिक्षकलाई प्राथमिक उपचार फोकल पर्सन तोकी स्वास्थ्य शाखाको समन्वयमा तालिम र आवश्यक औषधिको व्यवस्थापन गरी प्राथमिक उपचारको व्यवस्था मिलाइनेछ । विद्यालयमा नियमित रुपमा भएको स्वास्थ्य परीक्षण कार्यलाई थप प्रभावकारी हुने गरी विस्तार गरिने छ ।
- विद्यालयमा करेसावारी निर्माण गरी उत्पादित तरकारीलाई विद्यार्थीको दिवाखाजामा प्रयोगमा ल्याउन प्रोत्साहन गर्ने, विद्यालय कम्पाउण्ड भित्र फुलवारी निर्माण गर्ने र विद्यालयको हाता भित्र वृक्षारोपण गरी वातावरण संरक्षणमा सहयोग पुर्याउन हरित विद्यालय कार्यक्रमलाई अगाडी बढाइनेछ ।
- विद्यालयमा अध्यापन गराउने विषय अनुसारका सिकाई समाग्रीलाई छुट्टै कोठामा व्यवस्थापन गरी एक विषयको शिक्षण सिकाई एउटै कोठाबाट हुने गरी माध्यमिक विद्यालयहरूमा क्रमशः मुख्य विषयहरूको ल्याव निर्माण गर्ने कार्यक्रमलाई अगाडी बढाइनेछ ।
- स्वस्थ मन र स्वस्थ मस्तिष्कबाट निर्धारित लक्ष्य प्राप्तिमा सहजता हुने देखिएकोले प्रत्येक विद्यालयमा बिहानको प्रार्थना समय पछि कक्षा शिक्षण पूर्व विद्यार्थीहरू कक्षाकोठामै वसी छोटो समयको योग शिक्षा लिने कार्यक्रमलाई विद्यालयको पहलमा अगाडी बढाइनेछ । विद्यार्थीलाई स्व-जागरण र आध्यात्मिक ज्ञान तर्फ आकर्षण गर्ने कार्यक्रम र नवप्रतिभा विज्ञानसंग सम्बन्धित कार्यक्रमलाई अन्य शाखाको समन्वयमा अगाडी बढाइनेछ ।
- विद्यार्थीहरूलाई सचेतना जागृत गर्ने गरी लागूऔषध दुर्व्यसन विरुद्धको कार्यक्रम, ट्राफिक सचेतना मूलक कार्यक्रम, यौनजन्य र घरेलु हिंसा विरुद्धको कार्यक्रम, यौन शिक्षा तथा आत्महत्या दुरुत्साहन हुने खालका सचेतनामूलक कार्यक्रमलाई अन्य शाखासंगको समन्वयमा विद्यालयस्तरमा सञ्चालन गरिनेछ ।
- विद्यालयमा शिक्षक उपस्थितिलाई विद्युतीय उपस्थितिमा जोडन इ-हाजिरी प्रयोग नगरेका विद्यालयहरूमा इ-हाजिरी जोडी शिक्षक उपस्थितिको अनुगमन नगरपालिकाबाट हुने गरी व्यवस्थापन मिलाइनेछ ।
- प्राविधिक शिक्षा सञ्चालन गर्ने गरी कार्यक्रम अगाडी बढाउनका लागि विषयको चयन र प्राविधिक शिक्षा सञ्चालन गर्ने विद्यालयको पहिचान गर्न एक सिफारीश समिति निर्माण गरी कार्यक्रम अगाडी बढाइनेछ ।
- विगतमा सञ्चालनमा रहेका तर हाल नविकरण नभई निष्क्रिय अवस्थामा रहेका सामुदायिक सिकाई केन्द्रलाई नविकरण प्रक्रियामा लगी पुनःसञ्चालनमा ल्याइनेछ ।
- विद्यालय र बालविकास केन्द्रलाई नमूनाको रुपमा अगाडी बढाउँदा सोको अनुशरण अन्य विद्यालयले समेत गर्ने भएकाले विद्यालय तथा बालविकास केन्द्रलाई क्रमशः नमूनाको रुपमा सञ्चालन गर्ने गरी कार्यक्रम अगाडी बढाइनेछ ।

- सरकारीस्तरमा सञ्चालित कार्यक्रमलाई नीजि संस्थासंग टाइअप गरेर सञ्चालनमा ल्याइने गरी कार्यक्रम अगाडी बढाइनेछ । यस अन्तर्गत एकै प्रकृतिका संस्था विचको समायोजन, विद्यार्थी समायोजन, साझेदारीमा सञ्चालन गर्न सक्ने कार्यक्रम लगायतका कार्यहरूलाई अगाडी बढाइनेछ । उक्त कार्यका लागि कार्यविधि निर्माण गरी प्रक्रिया अगाडी बढाइनेछ ।
- विद्यालयलाई बालमैत्री बातावरणका कार्यक्रम सञ्चालन गर्न बालमैत्री र अपाङ्ग मैत्री संरचना निर्माण गर्ने, विद्यालय हाता बाहिर धुम्रपान, मद्यपान र सुर्तिजन्य पदार्थको विक्री वितरण तथा जङ्कफुड विक्री र प्रयोगमा रोक लगाउने साथै स्थानीय स्तरमा उत्पादित कोदो, फापर, गहुँ, मकै र चामलबाट बनेका खाद्य पदार्थ तथा हल्का पेय पदार्थको सट्टामा दुध, दही, मोही जस्ता दुग्धजन्य पदार्थ विक्री वितरण र प्रयोगमा प्रोत्साहित गरिनेछ ।

ख. युवा तथा खेलकुद विकास:

- सामाज विकास र रुपान्तरण हुने कार्यक्रममा युवाहरूलाई परिचालन गरिनेछ । वडा तथा नगरस्तरमा गठित युवा क्लवको संस्थागत क्षमता अभिवृद्धि गर्दै लगिनेछ ।
- उमेर पुगेका किशोर किशोरीहरूलाई लक्षित गरी अन्य शाखासंगको समन्वयमा लागु औषध प्रयोग तथा यौनजन्य हिंसालाई निरुत्साहित गर्ने खालका कार्यक्रम तथा युवा उद्धमशिलता सम्बन्धी कार्यक्रम सञ्चालनमा ल्याइनेछ ।
- खेलाडीहरूमा रहेको अन्तरनिहित प्रतिभालाई प्रस्फुटित गर्न र खेलप्रति प्रतिस्पर्धीको भावना जागृत गराउन विद्यालय तथा नगरस्तरमा राष्ट्रपति रनिङ शिल्ड प्रतियोगिता, मेयरकप फुटवल प्रतियोगिता तथा विद्यालय स्तरीय अतिरिक्त क्रियाकलापको कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ । उत्कृष्ट खेलाडी सम्मान कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- जनप्रतिनिधि र कर्मचारी बीच विभिन्न मैत्रीपूर्ण खेलकुद प्रतियोगिता संचालन गरिनेछ साथै शिक्षकहरूको मैत्रीपूर्ण भलिबल प्रतियोगितालाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- विद्यालयमा अध्ययनरत विद्यार्थीहरूमा खेलप्रतिको अभिरुचिलाई कायम राख्दै खेल प्रतियोगितामा प्रतिशपर्धि हुने वातावरण सृजना गर्न विद्यार्थीहरूका लागि खेल सामाग्रीको व्यवस्थापन गरीनेछ । सबै खालका खेलकुद प्रतियोगितालाई नगर खेलकुद समिति मार्फत सञ्चालन हुने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- नगर खेलकुद विकास समितिको संस्थागत क्षमतालाई अभिवृद्धि गर्दै लगिनेछ । विधागत खेललाई खेलकुद समितिमा सुचिकृत गरी समिति मार्फत खेल प्रतियोगिताको कार्यक्रम सञ्चालनमा ल्याइनेछ । खेलाडीहरूको खेल अवधिको विमाको व्यवस्था मिलाइनेछ । जिल्ला, प्रदेश र राष्ट्रिय स्तरमा सञ्चालन हुने प्रतियोगितामा सहभागी हुने खेलाडीको छनौट र सहभागिताका सम्बन्धमा नगर खेलकुद समितिलाई जिम्मेवार बनाइने कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- नगरपालिका भित्र सुविधासम्पन्न कभर्डहल निर्माण गर्ने कार्यलाई अगाडी बढाइनेछ ।
- नागरिकको स्वास्थ्यलाई मध्यनजर गरी आगामी आ.व.मा नगरपालिकाको सबै वडामा कम्तिमा १ OPEN JYM को व्यवस्थापन गरिनेछ ।

ग. स्वास्थ्य

- निशुल्क आधारभूत स्वास्थ्य सेवा तथा आकस्मिक स्वास्थ्य सेवालालाई सबै नगरवासीलाई प्रत्याभूत गरि नेपाल सरकारद्वारा निशुल्क घोषणा भएका खोप, औषधी तथा औषधिजन्य सामाग्री , नगरपालिकाबाट वितरण गरिने थप निशुल्क औषधीहरूलाई वर्ष भरि नै अविच्छिन्न रुपमा उपलब्ध हुने व्यवस्था गरिनेछ ।

- खैरहनी नगर अस्पतालको नव निर्मित भवनबाट २४ घण्टे Emergency (इमर्जेन्सी) सेवा, फार्मसी सेवा, प्रयोगशाला सेवा सहितको विशेषज्ञ स्वास्थ्य सेवालाई विस्तार गर्दै लगिनेछ । कठार स्वास्थ्य चौकीको निर्माणाधिन भवन सम्पन्न गरेर आगामी आ.व बाटै नयाँ भवनबाट सेवा सुचारु गरिनेछ । निशुल्क आधारभुत स्वास्थ्य सेवाको पहुँच बिस्तारको लागि दक्ष स्वास्थ्यकर्मी सहित स्वास्थ्य संस्थाहरूको भौतिक तथा प्राविधिक पूर्वाधार विकास, अत्याधुनिक चिकित्साजन्य ल्याब सामग्री, मेडिकल औजार उपकरणको प्रयाप्त व्यवस्थापन गर्दै लगिनेछ । अस्पतालजन्य फोहोर व्यवस्थापनका लागि आवश्यक सहजीकरण गर्ने र स्वास्थ्य संस्थामा उत्पन्न हुने फोहोरलाई अलग्गै संकलन, निर्मलीकरण गरि उचित व्यवस्थापन गरिनेछ । साथै चैनपुर, कुमरोज र कठार स्वास्थ्य चौकीमा पनि क्रमश सेवा विस्तार गरिदै लगिनेछ ।
- नगर गौरव अन्तर्गतको बा-आमा स्वास्थ्य कार्यक्रम तथा घरदैलो स्वास्थ्य परीक्षण कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिदै थप सेवाहरू सहित विस्तार गर्दै लगिनेछ ।
- नगरपालिकाबाट संचालन हुने सबै किसिमका सर्ने तथा नसर्ने रोग परिक्षण तथा उपचार सम्बन्धि स्वास्थ्य शिविर, आयुर्वेद तथा वैकल्पिक चिकित्सा, होमियोप्याथी एवं योग, ध्यान तथा स्वजागरण अभियानलाई समुदायसँग स्वास्थ्य कार्यक्रम अन्तर्गत हुने गरि एकिकृत रुपमा संचालन गरिनेछ
- वैकल्पिक चिकित्सा अन्तर्गत नागरिक आरोग्य केन्द्र, कुमरोजको सेवालाई सबै वडाहरूबाट घुम्ती सेवा मार्फत प्रदान गर्ने व्यवस्था गरिनेछ । नगरवासीको स्वास्थ्य सम्बन्धी ज्ञान, धारणा र सीपलाई विकास गर्नका लागि आवश्यक जनचेतना अभिवृद्धि, सूचना सम्प्रेषण सम्बन्धी कार्यक्रमहरू संचालन गरिनेछ ।
- सुरक्षित मातृत्व तथा नवजात शिशुको स्वास्थ्य प्रवर्धन गर्नका लागि उप-मेयर गर्भवती तथा सुत्केरी स्याहार कार्यक्रमलाई थप विस्तार गरिनेछ तथा गर्भवती महिलाको घर दैलोमा नै गई भिडियो एक्सरे गर्ने गरि सामुदायिक अल्ट्रासाउन्ड सेवा (Community Ultrasound) सेवा संचालन गरिनेछ । घरमा हुने सुत्केरी शून्यमा झारी मातृशिशु मृत्युदर घटाउन खैरहनी नगर अस्पतालबाट प्रदान हुने २४ घण्टे सुत्केरी सेवालाई निरन्तरता दिने व्यवस्था मिलाइनेछ । नगर भित्रका सरकारी स्वास्थ्य संस्थाबाट सुत्केरी सेवा लिने महिलाहरूलाई थप प्रोत्साहन गर्ने व्यवस्था गरिनेछ ।
- महिलाहरूको प्रजनन स्वास्थ्य समस्याहरू (पाठेघरको मुखको क्यान्सर, स्तन क्यान्सर, पाठेघर खस्ने समस्या, यौनजन्य संक्रमण आदि)को खोजपड्ताल तथा उपचारको लागि एकिकृत स्वास्थ्य शिविरलाई नगर भित्रका सबै महिलाहरूको पहुँच पुग्ने गरि विस्तार गरिनेछ । नगर भित्रका निश्चित स्वास्थ्य संस्थाहरू मार्फत वर्ष भरि नै VIA SCREENING TEST हुने गरि सेवा विस्तार गरिनेछ। सुरक्षित गर्भपतन सेवालाई स्वास्थ्य चौकीहरूबाट समेत प्रदान हुने गरि आवश्यक प्रबन्ध गरिनेछ । लामो अवधिको परिवार योजनाका अस्थायी साधनको पहुँच तथा उपयोगलाई अभिवृद्धि गर्दै लगिने छ । बच्चाको रहर पुगेका दम्पतीहरूको लागि जनस्वास्थ्य कार्यालय लगायतको समन्वयमा स्थायी बन्ध्याकरण घुम्ती शिविर संचालन गर्न आवश्यक व्यवस्था गरिनेछ ।
- नवशिशु तथा बाल्यकालिन रोगको एकिकृत व्यवस्थापन (IMNCI) कार्यक्रम र पुर्ण खोप कार्यक्रम सुनिश्चितता लाई विशेष प्राथमिकतामा राखिनेछ । बहुक्षेत्रिय पोषण योजना कार्यक्रमको कार्यान्वयनका लागि स्वास्थ्य मार्फत पोषण विशेष कार्यक्रम तथा खानेपानी तथा सरसफाई, कृषि, पशु सेवा, महिला तथा बालबालिका, शिक्षा र शासकिय प्रबन्ध मार्फत पोषण संवेदनशिल योजनालाई लागु गरिनेछ । सबै समुदाय तथा उमेर समुहका बालबालिकाको पोषणको अवस्था सुदृढ गर्ने गरि योजना तर्जुमा गरिनेछ ।

- गरिव तथा विपन्न घर परिवार एवं लक्षित समुदायका व्यक्तिहरुको स्वास्थ्य सेवामा पहुँच अभिवृद्धि गर्नका लागि स्वास्थ्य विमा अनुदान कार्यक्रम लाई तिव्रता दिइनेछ । आ.व २०८१।८२ मा कम्तिमा ३०० घरधुरी गरिव तथा विपन्न परिवारलाई स्वास्थ्य विमा कार्यक्रममा आवद्ध गर्ने व्यवस्था गरिनेछ ।
- जिल्ला भित्रका अस्पतालमा उपचार गर्न जाने विरामीहरुलाई आवश्यक पर्ने रगत विरामीले निशुल्क प्राप्त गर्न सक्ने गरि व्यवस्थापन गरिनेछ । नगरपालिका क्षेत्र भित्र संचालन हुने रक्तदान कार्यक्रममा नगरपालिकाले उपलब्ध गराउँदै आएको आर्थिक सहयोगलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- END TB Strategy २०३५ को लक्ष्य प्राप्त गर्ने गरि राष्ट्रिय क्षयरोग कार्यक्रमलाई व्यवस्थित रूपमा संचालन गरिनेछ । आगामी आ.व.को श्रावण महिना देखि नै औषधी प्रतिरोधी क्षयरोगको उपचार सवसेन्टर (DR TB Treatment Sub- Center) को रूपमा खैरहनी नगर अस्पतालबाट सेवा संचालन गरिनेछ ।
- स्वास्थ्य सेवाको तथ्यांक व्यवस्थापनलाई प्रविधिमैत्री बनाउदै लैजान Digital Health Khairahani कार्यक्रम तय गरी लागु गरिनेछ । सरकारी तथा निजी स्वास्थ्य संस्थाबाट प्रदान हुने स्वास्थ्य सेवाको अभिलेखिकरण तथा प्रतिवेदनलाई सरकारी डाटावेश वमोजिम हुने गरि एकिकृत स्वास्थ्य सुचना व्यवस्थापन प्रणालीलाई पूर्णरूपमा कार्यान्वयन गरिनेछ ।
- सरकारी तथा संस्थागत स्वास्थ्य संस्थाहरुको सेवा प्रवाहको गुणस्तरीयता कायम गर्नका लागि नियमित रूपमा अनुगमन, मुल्यांकन गर्ने तथा संस्थागत क्षमता अभिवृद्धिका लागि आवश्यक नीति लिनेइछ ।
- मृगौला रोग भई डायलाइसिस गर्न जाने, HIV संक्रमित भै उपचारत रहेका विरामीलाई प्रदान गर्दै आइएको यातायात खर्चलाई निरन्तरता दिइनेछ । मुख्यतया थारु समुदायमा देखिने सिकल सेल एनिमिया(Sickle cell Anemia) साथै क्यान्सर रोग जस्ता जटिल एवं दीर्घ स्वास्थ्य समस्याबाट ग्रसित भै उपचारत विरामीहरुलाई नगरको तर्फबाट प्रदान गर्ने आर्थिक सहयोगलाई व्यवस्थित गरिनेछ ।
- डेगुं, स्क्रब टाइफस, कोभिड १९ लगायत सम्भावित महामारीको नियन्त्रण तथा रोकथाम र उपचारको लागि औषधी, उपकरणहरु तथा सुरक्षा सामग्रीहरुको अभाव नहुने गरि व्यवस्थापन साथै स्वास्थ्यकर्मीहरुको क्षमता अभिवृद्धि गरिदै लगिने छ । स्वास्थ्य क्षेत्र विपद् प्रति कार्य योजना तयार गरि लागु गरिनेछ । महामारी रोकथाम तथा नियन्त्रणका लागि चिकित्सक सहितको Rapid Response Health Team (RRHT) गठन गरि स्वास्थ्यकर्मीहरु परिचालन गरिनेछ ।
- लागु पदार्थ दुर्व्यसनी, साइवर अपराध, लैंगिक हिंसा, मनोसामाजिक विचलन, यौन तथा प्रजनन स्वास्थ्य लगायतका समस्याबाट किशोर किशोरी स्वास्थ्यमा पर्न सक्ने सम्भावित जोखिम न्यूनीकरण गर्न स्वास्थ्य सेवा प्रवाहलाई किशोर किशोरी मैत्री स्वास्थ्य संस्थाको रूपमा विकास गर्ने नीति लिइनेछ । अटिजम, डाउन सिन्ड्रोम जस्ता समस्या भएका बालबालिकाको व्यवस्थापनका लागि आवश्यक कार्यक्रमको तयारी गरिनेछ ।
- राष्ट्रिय सामुदायिक महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविकाहरु मार्फत सबै नगरबासीहरुको स्वास्थ्य शिक्षा तथा जनचेतनामुलक स्वास्थ्य शिक्षा सामग्री वितरणलाई प्रभावकारी बनाउने नीति लिइनेछ। नगरपालिकाको तर्फबाट महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविका हरुलाई प्रदान गर्दै आइएको मासिक यातायात खर्चलाई निरन्तरता दिइनेछ । उमेर हदका कारण सेवा निवृत्त हुने महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविकालाई नेपाल सरकारले प्रदान गर्ने बाहेक थप रकम सहित प्रोत्साहन गर्ने नीति लिइनेछ ।
- खैरहनी नगर अस्पतालबाट डिप्लोमा लेबलको स्वास्थ्य शैक्षिक कार्यक्रमहरु संचालनको लागि आवश्यक पुर्वाधार विकास एवं नीतिगत व्यवस्था गर्दै लगिनेछ । नगर अस्पतालबाट प्रवाह हुने सेवालार्ई विस्तार एवं विशिष्टिकृत गर्दै लगिनेछ ।

- बदलिदो आधुनिक चिकित्सा एवं प्रविधिमैत्री हुने गरि स्वास्थ्यकर्मी, स्वास्थ्य संस्थामा कार्यरत कर्मचारी, महिला सामुदायिक स्वास्थ्य स्वयंसेविकाको क्षमता अभिवृद्धि गर्दै लगिने छ । उत्कृष्ट कार्य सम्पादन गर्ने कर्मचारीलाई यथार्थपरक कार्य सम्पादनका आधारमा तालिममा मनोनयन, पुरस्कार एवं प्रोत्साहनको व्यवस्था गरिनेछ । विद्यालय नर्स कार्यक्रमलाई मावि तहका संस्थागत विद्यालयहरूमा समेत अनिवार्य रूपमा लागु गर्ने नीति तयार गरिनेछ । सबै सरकारी विद्यालयहरूमा क्रमश रूपमा विद्यालय नर्सको व्यवस्था गर्ने र हाल कार्यरत विद्यालय नर्सलाई नजिकको अन्य विद्यालयमा समेत परिचालन गर्ने नीति गरिनेछ ।
- **"एक स्वास्थ्य नीति"** अवलम्बन गरि रेबिज लगायत जुनोटिक रोगहरूको नियन्त्रण तथा रोकथाम, वातावरण स्वास्थ्य प्रवर्धनका लागि सरोकारवालाहरूको सहकार्यमा एकिकृत कार्यक्रम तयार गरि लागु गरिनेछ । स्वास्थ्यका दिगो विकास लक्ष्यलाई आधारमा स्वास्थ्य सेवाको प्रगती मापन गर्ने आधार बनाइनेछ ।

घ. लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण :

- लैङ्गिक हिंसा विरुद्ध किशोरकिशोरी सशक्तिकरण कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ भने हिंसारहित समाज निर्माणका लागि महिला परिचालन अभियान संचालन गरिनेछ ।
- **सशक्त र सृजनशील उद्यमी महिला: समृद्ध र समुन्नत पालिका** भन्ने नारालाई सार्थकता दिन आवश्यक कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ ।
- नगरभित्र हुने बालविवाहलाई शुन्य बनाउन यस नगरभित्र बालविवाह हुन लागेको सूचना दिने नगरवासीलाई पुरस्कृत गर्ने व्यवस्था गरिने छ ।
- CAME GLOW GIRLS (Girls leading our world) मार्फत किशोरीहरूको आत्मरक्षाको तालिम सञ्चालन गरिनेछ ।
- बालमैत्री स्थानीय शासन केन्द्रित कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ लैङ्गिक समानता र सामाजिक समावेशीकरण नीति (GESI Policy) लागु गरिनेछ ।
- लैङ्गिक हिंसा न्युनिकरणका लागि खैरहनी नगरपालिका नगरकार्यपालिकाको कार्यस्थल र मातहतका कार्यालयहरूमा कार्यस्थलमा हुने लैङ्गिक तथा यौनजन्य दुर्व्यवहार निवारण आचारसंहिता लागु गरिनेछ ।
- उद्यमशिल कार्यक्रम मार्फत विउपूँजी प्रदान गरी अपाङ्गता भएका नगरबासीहरूलाई आत्मनिर्भर बनाउने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
- वडास्तरीय जेष्ठ नागरिक मञ्च, बालसमुहहरू, महिला तथा आमा समुहहरूको क्षमता अभिवृद्धि गर्न तथा परिचालन गर्न आवश्यक कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ साथै लैङ्गिक हिंसा निवारणका लागि वडा निगरानी समूह गठन गरिनेछ ।

ङ. सामाजिक सुरक्षा तथा संरक्षण :

- सामाजिक सुरक्षा प्राप्त गर्ने लाभग्राहीहरूले सहज तरिकाले सामाजिक सुरक्षा भत्ता प्राप्त गर्ने गरी बैंकहरूसँग समन्वय गरिनेछ ।
- जेष्ठ नागरिकहरूको उच्च सम्मान गर्दै विभिन्न कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ ।
- सामाजिक न्याय आवश्यक पर्ने सबैलाई समावेशिताका आधारमा सेवा तथा सुविधाहरू प्रदान गरिनेछ ।
- सामाजिक रूपले अशक्त, अपाङ्ग तथा वृद्धवृद्धाहरूलाई सम्मान गर्ने कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ ।

च. भूमी व्यवस्था

- भूमीहिन दलित, भूमीहिन सुकुम्वासी र अव्यवस्थित बसोबासीको जग्गा नाप नक्साको हालसम्म भएको कार्यको दस्तावेजिकरण गरिनेछ भने भूमी आयोग गठन भएपश्चात नापजाँचको कार्य पुन सूचारु गरिनेछ ।

३) पूर्वाधार विकास :

क. यातायात पूर्वाधार

- पूर्वाधार निर्माण सम्बन्धी योजना तर्जुमा तथा बजेट विनियोजन गर्दा सकेसम्म थोरै संख्यामा तर बढी भन्दा बढी जनसंख्या, आर्थिक, सामाजिक र भौगोलिक क्षेत्र समेट्ने गरी योजना तर्जुमा गरी सोही अनुसार बजेट विनियोजन गर्न प्राथमिकता दिइनेछ ।
- २० लाख भन्दा बढीलागतका आयोजनाहरू प्रतिस्पर्धात्मक खरिद विधी तथा प्रक्रिया मार्फत कार्यान्वयन गरिने छ ।
- नगरस्तरीय र ठुला प्रकृतिका आयोजना सञ्चालन गर्दा सम्बन्धित उपभोक्ता समुदायको वा लाभग्राहीहरूको बढी भन्दा बढी लागत (नगद) साझेदारी वा योगदानमा आधारित आयोजनाहरूलाई प्राथमिकताका साथ चयन गरी सञ्चालन गर्ने कार्यलाई प्राथमिकता दिइने छ ।
- उपभोक्ता समिति मार्फत सञ्चालन गर्ने नियमित आयोजनाहरूको हकमा उपभोक्ता समिति को योगदानलाई अझ व्यवस्थित गरी एकरूपता कायम गरिनेछ र सोही आधारमा आयोजना सञ्चालन गरिनेछ।
- योजना सञ्चालन कार्यलाई सहज, व्यवस्थित र गुणस्तरीय बनाउन उपभोक्ता समितिका पदाधिकारीहरूलाई अभिमुखीकरण तालिम सञ्चालन गरिनेछ।
- नगरस्तरीय आयोजना छनौट गर्दा आयोजनाको पूर्व सम्भाव्यता अध्ययन, सम्भाव्यता अध्ययन, वातावरणीय अध्ययन गर्ने तथा उल्लेखित अध्ययनहरूका आधारमा आयोजना छनौटगरी सोही अनुसार कार्यान्वयन गर्ने नीति लिइनेछ ।
- नगर गौरवका योजनाहरूलाई प्राथमिकताका साथ निरन्तरता दिइनेछ ।
- खैरहनी नगरपालिकाका वडा नं. २,३,४,१०,११,१२ र १३ का नगरवासीलाई सार्वजनिक यातायातमा भएको असहजतालाई न्यूनीकरण गर्न नगरपालिकाको लगानीमा घुम्ती ई-रिक्सा सेवा व्यवस्था गरिनेछ ।
- नगर अस्पताल तथा स्वास्थ्य संस्थाका भवन निर्माण कार्य आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा पूरा गरी सेवा प्रवाह गरिनेछ।
- नगरस्तरीय योजना बैङ्कमा प्राप्त अनुमानित बजेट २० लाख भन्दा ठुला बजेट आवश्यक पर्ने योजनाहरूको हकमा आवश्यकता अनुसार पूर्व सम्भाव्यता अध्ययन, सम्भाव्यता अध्ययन तथा DPR तयार गरिनेछ र सोही आधारमा संघ, प्रदेश र नगरपालिका बाट बजेट ब्यबस्थापन गरी क्रमशः सञ्चालन गरिनेछ ।
- नगरक्षेत्र भित्रका सडकहरू कालोपत्रे वा स्तरोन्नति गर्दा Nepal Urban Road Standard- 2076 र Nepal Road Standard 2070 मा रहेका प्रावधानहरूको आधारमा कालोपत्रे वा स्तरउन्नती गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
- नगरक्षेत्र भित्र विविध कारणले निर्माण सम्पन्न हुन नसकी अधुरा रहेका आयोजनाहरू सम्पन्न गर्ने र एकभन्दा बढी वडा समेट्ने आयोजनाहरूलाई प्राथमिकताका साथ कार्यान्वयन गरिनेछ ।

- पूर्वाधार निर्माण सम्बन्धी आयोजना तर्जुमा गर्दा बाल मैत्री, अपाङ्ग मैत्री र वातावरण मैत्री प्रावधानलाई समावेश गरी कार्यान्वयन गरिने छ ।
- निर्मित पूर्वाधारको उपयोग र दिगो व्यवस्थापनका लागि मर्मत सम्भार कोष सञ्चालन एवं पूर्वाधारको उपयोग र दिगो व्यवस्थापन गरिनेछ ।
- नगरका स्वीकृत वार्षिक योजनाको समग्र कार्यान्वयन स्थिति मूल्याङ्कन गर्ने र मूल्याङ्कन प्रतिवेदनका आधारमा आगामी बर्षको योजना तर्जुमा गर्ने नीति अवलम्बन गरिने छ ।
- निर्माण सम्पन्न भएका ५० लाख भन्दा बढी बजेट लगानी भएका आयोजनाहरूको प्रभाव मूल्याङ्कन एवं स्थायित्व योजना तयार गरी कार्यान्वयन गर्ने तथा सोही आधारमा आगामी बर्षको योजना तर्जुमा गर्ने नीति लिइनेछ ।
- नगर क्षेत्रमा औद्योगिक विकासका लागि आवश्यक औद्योगिक पूर्वाधार निर्माण सम्बन्धमा कार्यविधि तयार गरी सम्भाव्यता अध्ययन कार्य अगाडि बढाइनेछ ।
- नगरस्तरीय यातायात गुरुयोजनाले निर्दिष्ट गरेबमोजिमका नगरस्तरीय सडकहरूको Road Inventory तयार गरी सोही आधारमा सडक मर्मत तथा स्तरोन्नती गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ।
- नगर क्षेत्रमा निर्मित पूर्वाधारहरूको Computerized Data Base तयार गर्न आवश्यक Software व्यवस्था गरी पूर्वाधार विकास निर्माण कार्यको एकिकृत Record system तथा प्रतिवेदन तयार गर्ने व्यवस्था गरिनेछ ।
- नगरपालिकामा हुने विकास आयोजनाको निर्माण र निर्माण सामग्रीहरूको गुणस्तर सुनिश्चित गर्न नगरपालिकामा निर्माण सम्बन्धी एक आधुनिक प्रविधियुक्त प्रयोगशाला स्थापना गरी सञ्चालन गरिनेछ ।
- भु-उपयोग नक्सांकन गरी उपयुक्त भौगोलिक बनौट समेतलाई ध्यानदिई पूर्वाधार तथा संरचनाहरूको विकास गरिनेछ ।

ख. भवन, आवास तथा सहरी विकास

- २०७२ साल भन्दा अघि निर्माण भएका भवनहरूको नगरपालिकामा अभिलेख राखी यथावत अवस्थामा कायम गरि घर प्रमाणित गरिने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- नगरपालिकामा रजिस्ट्रेसन गरिएका निर्माणकर्मी तथा कन्सल्टेन्सिहरूलाई थप मर्यादित र कानुनी प्रक्रियामा ल्याउन निर्माणकर्मी तथा कन्सल्टेन्सिहरू सम्बन्धि कार्यविधि तथा कानुन निर्माण गरिनेछ ।
- वस्ती विकास, सहरी योजना तथा भवन निर्माण सम्बन्धि आधारभुत मार्गदर्शन २०७२ बमोजिम भवन निर्माण गर्न स्वीकृति दिने व्यवस्थालाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- घर नक्सा सम्बन्धी पुराना फाइलहरूलाई व्यवस्थित गरी नक्सा पास गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ र सेवाग्राहीहरू तथा निर्माणकर्मीहरूलाई STEP BY STEP घर नक्शा प्रक्रिया बारे सूचना प्रदान गर्न MESSAGE ALERT SYSTEM लागू गरिनेछ ।
- खैरहनी नगरपालिका भवन निर्माण सम्बन्धि कार्यविधि २०८०, भवन नियमित गर्ने सम्बन्धि कार्यविधि २०७५ अनुसार नक्सा पास गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- यस नगरपालिका भित्र निर्माण भएका भवनहरूले छोएको बाटोको नामाकरणको प्रक्रियालाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- निर्माण भएका भवनहरूको नक्सा पास तथा अभिलेखिकरण गर्दा अनिवार्य GPS (Global Positioning System) Google Co-ordinate location पास भएको नक्साको लोकेसन प्लानमा राख्ने प्रक्रियालाई निरन्तरता दिइनेछ।

- चौतारा, पार्क जस्ता स्थलहरूको संरक्षणको नीति लिईनेछ भने सडकहरूको आसपास कम्तीमा १० वटा वृक्षारोपण गर्ने घरपरिवारलाई प्रोत्साहन स्वरूप अनुदान उपलब्ध गराईने छ ।

४. वन वातावरण, विपद व्यवस्थापन र सरसफाई क्षेत्र तर्फ

४.१ वातावरण संरक्षण :

- नगरपालिका क्षेत्र भित्र बग्ने खोलाहरूबाट कटान हुने अवस्था अत्याधिक रहेकोले खोला कटानलाई नियन्त्रण गर्नको लागि तटबन्ध लगायतका कार्यलाई प्राथमिकताका साथ सञ्चालन गरिनेछ ।
- वृक्षारोपण, सरसफाई र जनचेतनामूलक कार्य गर्न स्थानीय संघ, संस्था, क्लब र टोल विकास संस्थालाई प्रोत्साहित गरिनेछ र वातावरण तथा सरसफाईको क्षेत्रमा उत्कृष्ट कार्य गर्ने संस्था वा व्यक्तिलाई पुरस्कारको व्यवस्था गरिनेछ ।
- ठूला पूर्वाधारका योजना सञ्चालन गर्दा वातावरण संरक्षण ऐन नियमका प्रावधान अवलम्बन गरिने छ ।
- नगरपालिकाको बिभिन्न वडाहरूको खोला र कुलोमा लाईनिंग, बैंक प्रोटेक्सन (BANK PROTECTION), ड्यक (DYKE) निर्माण तथा सरसफाई कार्यलाई प्राथमिकताका साथ कार्य गरिनेछ ।
- नगरपालिका क्षेत्र भित्रको वातावरण गुणस्तर सूचक (खानेपानी, वायुस्तर, ध्वनीस्तरको मापन) गर्ने व्यवस्था मिलाइने छ ।
- नगरपालिका क्षेत्र भित्र हुने विपदको घटनाको ८०% कारक जलवायु परिवर्तन भएकाले, खैरहनी नगरपालिका क्षेत्रका जलवायु अनुकुलन पद्धतिको अभ्यास गरिने छ।
- मानव र वन्यजन्तु बीचको सम्बन्धमा समायानुकुल सुधारका लागि आवश्यक पूर्वाधार निर्माण गर्न समन्वय गरिनेछ भने वन्यजन्तु र मानिसको अनाधिकृत ओहोरदोहरलाई नियन्त्रण गर्ने सिमानामा कंक्रीट वाल तथा तारजाली लगाइने पहल गरिने छ ।
- खैरहनी नगरपालिकाको रहेको बिभिन्न खोलाहरूमा खोला सौन्दर्यकरण तथा हरियाली प्रवर्धनको लागि आवश्यक बिरुवा प्रवन्ध गरी गरी वृक्षारोपण कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइने छ ।

विपद तथा प्रकोप व्यवस्थापन

- खैरहनी नगरपालिका क्षेत्रमा आगलागी नियन्त्रणको लागि बिभिन्न वडामा फायर ब्रिगेड पोइन्टको जडानको कार्यलाई निरन्तरता दिइने छ भने आगलागी नियन्त्रणको लागि सेवा प्रदान गरिरहेको बारुणयन्त्र नागरिकको सहज पहुँच हुनेगरी सञ्चालन र व्यवस्थापनलाई थप प्रभावकारी बनाइनेछ ।
- विपद् र प्रकोप पिडितहरूको उद्धार हेतु अत्यावश्यक कार्यक्रम तथा दिईदै आएको राहत र सहयोगलाई निरन्तरता दिइने छ ।
- नगरपालिका क्षेत्रभित्र हुने विपद जन्य घटनालाई सक्दो छिटो न्युनिकरण गर्नको लागि Local Emergency Operation Centre (LEOC) लाई थप प्रभावकारी ढंगले सञ्चालन गरिनेछ ।
- विपद् व्यवस्थापनका लागि सबै वडाहरूमा रहेको केही खुल्ला सार्वजनिक स्थलहरूको पहिचान गरिने छ ।

- वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापनका लागि आवश्यक निर्देशिका बनाई वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन कोषलाई थप व्यवस्थित गरी परिचालन गरिने छ ।
- खैरहनी नगरपालिकाको स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना र विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनालाई हरेक योजनासंग मुलप्रवाहिकरण गरिने छ ।
- खैरहनी नगरपालिकाको विपद् जोखिम पहिचान, नक्साङ्कन र जोखिमको विश्लेषण सहितको विपद् सूचना व्यवस्थापन प्रणाली – विपद् पोर्टललाई थप व्यवस्थित गरिने छ ।
- विपद् र विकासमा युवा परिचालनको नीति लिइने छ । विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापनका लागि सबै वडाहरूमा युवा स्वमसेवकहरू परिचालन तथा व्यवस्थापन गर्न आवश्यक तालिमको व्यवस्था गरिनेछ । साथै विपद्को समयलाई मध्यनजर गर्दै विद्यार्थी र नगरवासी बीच विपद् पूर्व तयारी प्रतिकात्मक अभ्यास सहितको तालिम संचालन गरिने छ ।

फोहोरमैला व्यवस्थापन सरसफाई

- फोहोरलाई मोहोरमा परिणत गर्न फोहोरमैला प्रशोधनमा आधुनिक प्रविधिको प्रयोग र फोहोर वर्गीकरणमा 3R Principle (Reduce, Recycle र Reuse) लाई प्रयोगमा ल्याइने छ ।
- नगरपालिकाको सुन्दरता र वातावरणी स्वच्छताका लागि फोहोरमैला व्यवस्थापनलाई प्रभावकारी बनाइने छ । फोहोरलाई स्रोतमा वर्गीकरण गर्ने, प्राङ्गारिक मल बनाउने जस्ता नविनतम प्रविधिलाई आत्मसात गरिने छ ।
- नगरक्षेत्र भित्रका विभिन्न संघसंस्था , सामुदायिक विद्यालयहरूलाई आवश्यकताका आधारमा डस्टविन वितरण गर्ने कार्यलाई थप प्रभावकारी बनाइने छ ।
- नगरपालिका क्षेत्रको १३ वटा वडाकै टोल विकास संस्थाका प्रतिनिधिलाई घर भित्रको फोहोर व्यवस्थापन अन्तरगत छुट्टाछुट्टै जैविक र अजैविक गरी बर्गिकरण गर्न लगाउने, फोहोर न्यूनीकरण, जैविक फोहोरबाट कम्पोष्ट मल बनाउने कार्य गर्नका लागि फोहोरमैला व्यवस्थापन सम्बन्धि अभिमुखिकरण कार्यक्रम सञ्चालनलाई निरन्तरता दिइने छ ।
- नगरपालिका क्षेत्रको मुख्य बजारक्षेत्रहरूमा फोहोरमैला व्यवस्थापन र विशेष सरसफाईलाई ध्यानमा राखी दैनिक सरसफाई अभियानलाई CLEAN THE CITY अभियान सञ्चालन गरिनेछ ।
- खैरहनी नगरपालिका भित्र पलाष्टिकजन्य बस्तुको प्रयोगमा न्यूनीकरण ल्याउनको लागि आवश्यक कदम चालिने छ ।

५. सुशासन, पारदर्शिता तथा संस्थागत विकास

५.१ सूचना प्रविधि

- खैरहनी नगरपालिकाले सम्पादन गरेका कार्यहरूको डाटा (फोटो र भिडियो सहित) व्यवस्थापनार्थ खैरहनी नगरपालिकाको लागि एकीकृत सूचना प्रणाली तयार पारिनेछ, जसमा नगरपालिकाले सम्पादन गरेका प्रत्येक दिनको आम्दानी खर्च, पूर्वाधार निर्माण, स्वास्थ्य, कृषि तथा पशुपालन, घर नक्शा, शिक्षा (शिक्षक र दिवा खाजा समेत समेटिने गरी) शाखागत विवरणहरू अद्यावधिक गरी प्रसारण गरिनेछ र यसलाई तथ्यांक भण्डारणको रूपमा प्रयोग गरिनेछ भने मोबाइल एपको माध्यमबाट दैनिक रूपमा हरेक कार्यहरूको प्रमुख/उप प्रमुख तथा प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतबाट अनुगमन गरिनेछ ।

- नगरपालिका र वडा कार्यालयले प्रदान गर्ने सेवा, सुविधा, परामर्शहरू सूचना प्रविधिको माध्यमबाट जनसमुदाय/सेवाग्राही समक्ष पुर्याउनको लागि नगरपालिका लगायत सम्पूर्ण वडा कार्यालयमा डिजिटल बोर्डको व्यवस्थापन गरिनेछ ।
- खैरहनी नगरपालिकाको स्थानीय प्रशासन तथा प्रहरी प्रशासनलाई नियमन गर्न सहयोगको लागि नगरपालिका भित्रका सुरक्षाका दृष्टिकोणले संवेदनशील क्षेत्रहरूमा Surveillance System थप गरी क्यामेरा जडान कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- नगरपालिका/वडा कार्यालय/स्वास्थ्य क्षेत्रबाट हुने सेवा प्रवाहलाई थप सरल र गुणस्तरीय बनाउनको लागि प्रविधि मैत्री तालिम तथा सूचना प्रविधिमा जोड दिइनेछ ।

५.२. सुशासन र संस्थागत विकास

- भ्रष्टाचार र अनियमितताका सम्बन्धमा शुन्य सहनशिलताको नीति अवलम्बन गर्दै पारदर्शिता र जवाफदेहिताका औजारहरूलाई प्रभावकारी रूपमा लागु गरिने छ ।
- **नगरवासीलाई टेवा घर दैलोमै सेवा** अन्तर्गत कार्यालय समयमा अत्यन्त व्यस्त हुने र नगरपालिका वा वडा कार्यालय वा अन्तर्गतका कार्यालयमा कार्यालय समयमा उपस्थित हुन नसक्ने नगरवासीलाई घरमै पुगेर सेवा प्रदान गर्ने व्यवस्था गरीने छ ।
- वर्षौं देखि बाँकी रहेको असुल उपर गर्नुपर्ने बेरुजुको विवरण सार्वजनिक गरी असुल उपरको कार्यालाई थप प्रभावकारी बनाइनेछ ।
- कर्मचारीहरूलाई कार्यावातावरण निर्माण गर्न तथा मनोबल अभिवृद्धि गर्न आवश्यक प्रवन्ध गरिनेछ।
- नगरभित्रका तथ्यांकहरू व्यवस्थित गर्न Real Time Data अद्यावधीक हुने गरी नगर प्रोफाइल निर्माण गरीने छ ।
- सेवाग्राहीलाई सहजताका लागि प्राय सेवाहरू वडा कार्यालयबाट नै प्रवाह गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ। वडाबाट प्रवाह हुने सेवालाई क्रमशः विस्तार गर्दै लगिनेछ ।

न्याय तथा मेलमिलाप

- शान्ति, न्याय, मानवअधिकार, कानुन र मेलमिलाप सम्बन्धी ज्ञान सिप अभिवृद्धि र प्रवर्द्धन गर्न न्यायिक स्रोत केन्द्रको संचालन, प्रवर्द्धन र सदुपयोगमा जोड दिइनेछ ।
- सामुदायिक सचेतिकरण र विवाद न्यूनिकरणका लागि प्रवर्द्धनात्मक सामाग्री निर्माणको कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- विद्यालय तहमा कानुनी साक्षरता अभियान सञ्चालन गरिनेछ ।
- कानुनी, न्यायिक तथा मेलमिलाप सचेतना कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- न्यायिक निरूपणलाई प्रभावकारी बनाउन अनुभव आदानप्रदान, अध्ययन तथा अवलोकन कार्यलाई अगाडि बढाइनेछ ।
- न्यायिक समिति र मेलमिलाप केन्द्रका कृयाकलाप एवम् असल अभ्यासहरूको प्रचारप्रसार तथा सम्प्रेषण गर्नका लागि मिडिया मोबिलाइजेसनको कार्यक्रम अगाडि बढाइनेछ ।
- मेलमिलापकर्ताहरूको क्षमता अभिवृद्धिको कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

- समाजमा दिगो शान्ति, न्याय र मेलमिलाप कायम गर्नका लागि प्रज्ञाको माध्यमबाट मनको शान्ति र सकारात्मक सोच एवम् तनाव व्यवस्थापन सम्बन्धी उत्प्रेरणात्मक कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- गरीब तथा विपन्न परिवार पहिचान भई परिचयपत्र प्राप्त व्यक्तिलाई निःशुल्क कानूनी तथा न्यायिक सहायता कार्यक्रम शुरु गरिनेछ । साथै न्यायिक दस्तुरमा सतप्रतिशत छुटको व्यवस्था गरिनेछ ।

नगर सभाका सदस्यहरू,

अन्त्यमा, यस नगरसभामा उपस्थित हुनु हुने नगरपालिकाका उप-प्रमुखज्यू, वडा अध्यक्षज्यूहरू, कार्यपालिका सदस्यज्यूहरू, नगरसभा सदस्यज्यूहरू, नगरपालिकाका सम्पूर्ण कर्मचारीहरू, पत्रकारमित्रहरू प्रति आभार तथा धन्यवाद व्यक्त गर्दछु । नगरपालिकाका सबै किसिमका कार्यक्रमहरू सफलरूपमा कार्यान्वयनमा सबैको साथ सहयोगको आवश्यकता पर्दछ । प्रस्तुत नीति तथा कार्यक्रमहरूलाई पूर्ण रूपमा कार्यान्वयन गरी सफल बनाउन यहाँहरूको सल्लाह सुझाव र मार्गदर्शन अपरिहार्य छ । तसर्थ यस नीति तथा कार्यक्रमलाई पूर्णरूपमा कार्यान्वयनमा ल्याई सफल बनाउन यहाँहरूले सकारात्मक र सहयोगात्मक भूमिका निर्वाह गर्नेमा मैले आशा एवम् विश्वास लिएको छु ।

धन्यवाद !

शशी कुमार खनिया
प्रमुख
खैरहनी नगरपालिका

दिनाङ्क: २०८१ असार १० गते सोमबार ।